

Bijna dubbelen bij 30 graden

De nieuwe Vicon FastBale draait dit jaar voor het eerst bij Loonbedrijf Plantinga in Gerkesklooster. Na 4000 balen blijkt het persprincipe goed te werken en de machine een gewone perswikkelscombinatie nagenoeg te dubbelen. Ook zijn de kinderziekten goed verholpen. Rekenkundig blijken de gewone perswikkelscombinatie en de FastBale elkaar toch verrassend in balans te houden. De praktische voordelen geven dan de doorslag.

Plotseling heeft Loonbedrijf Plantinga in Gerkesklooster toch zeventig hectare op papier op de ongekend warme zomerse septembermiddag met meer dan 30 graden, dus vol aan de bak met de twee perswikkelscombinaties: de huidige Deutz-Fahr 2235-perswikkelscombinatie van het bedrijf en de nieuwe Vicon FastBale-non-stop-perswikkelscombinatie. Loonbedrijf Plantinga is de eerste en enige Nederlandse gebruiker die er dit jaar mee heeft gedraaid. Het betreft een voorseriemachine die net na de eerste snede is gearriveerd. Inmiddels heeft deze ruim 4000 balen geperst. Genoeg voor Piet de Vries, eigenaar van het loonbedrijf, om te weten wat de machine aan kan. Met de komst van de FastBale is hij teruggegaan van drie naar twee perswikkelscombinaties, met als uitgangspunt dat de nieuwkomer de dubbele capaciteit moet kunnen draaien ten opzichte van een Deutz-Fahr 2235-pers bij een gelijk baalgewicht. Daar zit de winst voor De Vries. "Daarom hebben we hem gekocht: het persen van gelijkwaardige balen met de capaciteit van twee persers. Daarmee bespaar ik nagenoeg een complete combinatie inclusief trekker en een chauffeur", aldus Piet. Dat dit jaar een proefjaar is, wist hij vooraf.

Milder

Vaste Chauffeur Patrick Gaasendam stelt het wikkelen vanwege de hitte wat milder in. De pers kan tien rollen folie meenemen (acht voorraadrollen, twee in de wikkelaar), die op manshoogte in de zijanten hangen. De wikkelaar staat ook op werkhoogte, wat het plaatsen van de wikkelsrollen vergemakkelijkt. Daarna gaat het op cruisecontrol met afhankelijk van de omstandigheden twaalf tot vijftien kilometer per uur non-stop door. Patrick houdt wel altijd even in om de baal met beleid voorzichtig op de zijkant af te leggen. De pers heeft het nu in de relatief dunne wiersen gemakkelijk en haalt daardoor niet de maximale capaciteit. De ervaring is dat de machine rond de 60 tot 70 balen per uur perst, tegenover circa 35 per uur voor de Deutz-Fahr 2235-perswikkelscombinaties. De 140 kW (190 pk) Deutz-Fahr Agrotor 6190 TTV is zwaar genoeg. Alleen onder zware omstandigheden (vogeltjesland met 25 snijmessen) is het volle vermogen nodig. Daarbij maakt de pers nagenoeg even zware balen als zijn voorganger. De persdichtheid staat hiervoor niet helemaal op maximaal. De mogelijke extra verdichting ten opzichte van een gewone 1,25-meter-vastekamerpers zit in het eerst afpersen op 1,00 meter in de eerste kamer en dan nog eens op 1,25 meter in de tweede kamer. Plantinga wil een uniform product bij zijn klanten afleveren, ongeacht met welke pers hij komt. Bovendien is niet maximaal afpersen gunstig voor de levensduur en het onderhoud.

Snelle overgave

Het eerst persen in de eerste perskamer tot een diameter van 1,00 meter en het daarna omzwenken van de invoer naar de tweede 1,25-meter-perskamer is op de computer goed te volgen. De eerste kamer komt daarbij even omhoog om de baal snel in de tweede perskamer te laten vallen. Je merkt daar niets van en kunt ongehinderd met dezelfde snelheid doorrijden. In de tweede perskamer wordt de baal vervolgens afgeperst en daarna valt deze direct op de dan onder de tweede kamer zakkende wikkeltafel. De wikkelaar gaat voor het verticaal wikkelen weer omhoog. De wikkelaar beginnen rustig en voeren daarna het tempo op om de pers voor te blijven. De wikkelaar blijkt geen beperkende factor te zijn, los van een paar keer foliebreuk, maar daar heeft elke pers last van bij dit warme weer. Bij het afleggen (in dit geval

Piet de Boer van Loonbedrijf Plantinga is na een jaar goed te spreken over het systeem en de capaciteit. De pers kende volgens hem wel wat aanloopp problemen. Hij krijgt voor komend jaar een nieuwe, gemodificeerde machine uit de eerste productieserie.

met balenkantelaar) zakt de tafel. Dan houdt Patrick even in om de folie niet te beschadigen. Op het display van de computer kun je het hele proces volgen en weet je exact wanneer de baal wordt afgeworpen. Dankzij een camera is er goed zicht op de wikkeltafel.

Compact

Wat de loonwerker ook aanspreekt, is de compactheid van de combinatie. Met circa 7,5 ton is hij nagenoeg even zwaar als zijn huidige Deutz-Fahr-perswikkelscombinatie. De Fast-Bale is echter korter en daardoor wendbaarder. Ook is het gedrag in het veld met 710/50R26.5-banden in combinatie met een relatief hoge oplegdruk (de perskamers zitten voor de achteras) beter dan de tandem. Bij een baal op de wikkeltafel is de machine ongeveer in balans. De insparing op veengrond is dankzij de grotere banddiameter minder. Met drie meter is de machine op deze banden net niet te breed. Het wippen tijdens het transport door de enkele as valt zo te zien mee. Het dagelijks onderhoud is een kwestie van een paar vetnippels aan de wikkelaar. De rest van de pers heeft automatische smering. De perskamers zijn vergelijkbaar met die van de gewone Vicon-vastekamer-perswikkelscombinaties.

Plantinga heeft dit jaar wel veel kleine technische storingen gehad. Het ging vooral om montagefouten en daarna enkele zaken die voor verbetering vatbaar waren, maar dat mag ook bij een voorseriemachine. De machine is continu gevolgd en onderhouden door Kverneland Group in samenwerking met dealer Tjitte de Wolff en er zijn al verbeteringen en aanpassingen doorgevoerd. Het hoofdprincipe, het non-stop-persen, blijkt wel goed te werken. Zo goed dat Piet de Vries vertrouwen heeft in het product. Voor volgend seizoen wordt de machine door Kverneland omgeruild voor een nieuwe, gemodificeerde machine uit de eerste productieserie. Part of the deal. Terwijl de eerste geperste balen meteen worden geladen, stapt De Vries snel zelf op de Deutz-Fahr-perswikkelscombinatie. Zeventig hectare persen bij 30 graden op de namiddag in september is een flinke klus. Mocht de FastBale een keer stilvallen, dan heeft hij altijd nog zijn derde reserve-perswikkelscombi achter de hand, die hij ook inzet bij grote (voorjaars)pieken.

De rotorinvoer met maximaal 25 messen, met vooral als voordeel dat je halverwege de dag kunt switchen van twaalf op de andere dertien messen.

Vaste chauffeur Patrick Gaasendam kan het verloop goed op de computer volgens. Het niet meer hoeven stoppen is heel fijn. Wel houdt hij even in voor het afleggen van de balen.

De verticale wikkelaar kan de pers goed voorblijven. Het plaatsen van de folie gaat prettig op 'manshoogte'.

De pers heeft acht rollen op voorraad plus twee in de wikkelaar. De machine heeft automatische smering; alleen de wikkelaar moet op enkele punten worden doorgesmeerd.

De machine is mooi compact en blijft op 710/50R26.5-banden op transport net binnen de drie meter. Dankzij de relatief hoge oplegdruk ligt hij toch relatief rustig op de weg.

TEKST & FOTO'S: Gert Vreemann

Rekenen: in balans

Twee persen vervangen door één. De pers is met een aanschafprijs van bruto circa € 130.000,- volgens Vicon ongeveer € 35.000,- tot € 40.000,- duurder dan een vergelijkbaar uitgevoerde gewone perswikkelscombinatie. Je schrijft vanwege de hogere capaciteit sneller af. Wij hebben gerekend met een economische levensduur van 40.000 pakken. Dat lijkt ons beter dan ervan uitgaan dat de pers veel meer balen gaat persen. De pickup, perskamers en wikkelaar moeten immers alle balen, net als een gewone perswikkelscombi, verwerken. De restwaarde zal laag zijn, maar we hebben voor de FastBale € 5000,- (boekhoudkundig) hoger aangehouden, omdat die jonger wordt ingeruild.

In het veld heb je een iets zwaardere trekker nodig; volgens Vicon ongeveer 22 kW (30 pk) meer. Aangezien je per baal afperst, zal de vermogensbehoefte niet veel hoger zijn. Dat blijkt ook in de praktijk. Wel zijn er meer draaiende delen in beweging te houden (dubbele perskamer). Tegelijk bespaar je brandstof omdat het stoppen niet meer nodig is. Bovendien is de pers niet veel zwaarder dan een gewone perswikkelscombi. Het mannetje op de bok kost op uurbasis evenveel. We zijn in de berekening uitgegaan van € 5,- meerkosten voor de trekker. Grote vraag is natuurlijk het onderhoud. Dat zal gevoelsmatig vanwege twee perskamers en meer onderdelen hoger zijn. Maar hoe dat zich gaat ontwikkelen, is nog onbekend. Omdat de eerste perskamer minder verdicht en de tweede alleen hoeft af te persen, kan het zijn dat de lagers en rollen wat langer meegaan. Voor de berekening hebben we dat even weggelaten.

Machine	Gewone perswikkels	FastBale
Aanschaf	€ 90.000,-	€ 130.000,-
Aantal pakken	40.000	40.000
Afschrijving	€ 80.000,-	€ 115.000,-
Afschrijving per baal	€ 2,-	€ 2,85
Trekker met chauffeur	96 kW/130 pk	118 kW/160 pk
Kosten per uur	€ 70,-	€ 75,-
Capaciteit per uur	35 balen	65 balen
Kosten per baal	€ 2,-	€ 1,15
Afschrijving plus trekker en chauffeur	€ 4,- per baal	€ 4,- per baal

De net niet dubbele capaciteit hebben we wel meegenomen. Er is gerekend met een capaciteit van 35 balen per uur voor de standaard perswikkelscombi en 65 per uur voor de FastBale. Puur hierop geconcentreerd kom er dan de volgende vergelijking extra investering versus besparing in trekker en chauffeur uit.

Zo is het aardig in balans, maar er zijn nog wel enkele opmerkingen te maken. De brandstofkosten per baal kunnen gunstiger uitvallen voor de FastBale vanwege de hogere productiviteit en het niet stilstaan. Een keer iets langer onderhoud aan deze pers weegt waarschijnlijk ruimschoots op tegen twee persen onderhouden. Dit is wel een belangrijk discussiepunt, omdat de onbekende post onderhoud een flinke kostenpost is. De trekkerkosten kun je voor de FastBale hoger aanhouden. De persen zijn nagenoeg even zwaar en de winst zit hem in het niet stoppen. Dat is positief voor de trekker en het brandstofverbruik. In de praktijk maak je met vrijwel dezelfde trekkerkosten 65 pakken per uur, versus 35 voor de gewone perswikkelscombinatie. Rente, verzekering en stalling moeten ook nog worden gerekend. Rente en verzekering zullen hoger uitvallen, de kosten voor stalling lager. Die kosten moet je dan ook omslaan per baal. Dan zal de FastBale gunstiger zijn. Daarmee bespaar je een plek in de stalling.

Een enkele combinatie is kwetsbaarder in de beperkte perstijd dan twee. Als je dan een extra combinatie achter de hand moet hebben, moet je die kosten ook meerekenen. Andersom: als je huidige persen in de piektijden helemaal vol zitten, bespaart de FastBale een extra of een halve of driekwart combinatie en kun je het werk die dag met de FastBale beter gedaan krijgen. Op een kritische persdag met vaak piekdruk heb je bij de FastBale een extra trekker en chauffeur beschikbaar die elders positieve omzet kan maken. De trekker en chauffeur met de FastBale maken dan per uur flink meer omzet. Die ene persoon draait dan even met de FastBale 65 balen maal € 15,- is bijna € 1000,- omzet per uur weg tegenover zijn collega met de gewone perswikkels 35 balen € 15,- ruim € 500,-.

De FastBale zal met zijn capaciteit ook interessant zijn ten opzichte van een vierkantepakkenpers, met als grote voordeel dat je er geen aparte wikkelaar achteraan hoeft te sturen. Kortom, een mooi onderwerp om op een studieavond aan te rekenen en over door te praten. Rekenkundig is het verschil behoorlijk kleiner dan het gevoel van de winst in de praktijk.